

Equiparable, equiparació, equiparar, equipollència, equipollent, equiponderància, equiponderant, equiponderar, equiponderat, equipotencial, V. igual Equisetàcies, V. egua Equisonància, equisonant, V. igual Equitable, V. igual Equitació, equitant, V. egua Equitat, equitatiu, equivalència, equivaler, equívoc, equivocació, equivocar, V. igual Er m. erb

ER, adv., arcaisme poètic, 'encara, també ara', no estrany al català antic, però força més rar en la nostra llengua que l'oc. ant. *er, eras*, i port. ant. *er, ar*, id., d'origen probablement pre-romà i possiblement sorotàptic. □ 1.ª doc.: S. XIII, Cerverí de Girona i altres trobadors catalans, també a les *VidesR* (f° 220v2 i veg. el gloss.), i encara en algun poema narratiu o líric del S. XIV.

En Cerverí, tot sovint: «*era-n venits en paradís*», «per qu' *era* non iran ab mi», i amb terminació consonàntica «no-n fassa mays d'*er* enan» (*Oració*, vv. 82, 84, 93, etc.). En d'altres: «aissi seguem denan lui com / seziam *eras* denan vós», Ramon Vidal de Besalú (Rayn. v, 218, trad. «tantôt»). O en el romanç dialogat de Peire Rogier: «—Vols-t'en ben jauzir? / —Oc, mout. —Crei-me. —*Era* 'm diguatz ---» (ib. 328, v. 52).

Com que en la nostra llengua fou incomparablement menys usual que en oc. antic, i en els trobadors i escriptors gallegoportuguesos dels Ss. XIII-XIV, podem limitar-nos a remetre a l'estudi detingut que vaig donar-ne en les Actes del Col. *Prerromano* de Salamanca, 1974, 130-2, on proposava identificar-lo amb la partícula indoeuropea *ǵ*, d'on el bàltic *īr* 'també', 'i', gr. *ἄρ, ἄρα*, 'ara', 'per tant', etc. És insegur, en canvi, que vingui d'això el basc *are* [S. XVI], *ere* 'adhuc', 'també' (Azkue, etc.), que Mitxelena (*FoHi Vca.*, 253) s'inclina a identificar amb el basc genuí *bere*.

ERA I, 'data des de la qual es comencen a comptar els anys', 'època llarga', pres del II. tardà *aera*, *-ae*, 'nombre, xifra', 'era', originàriament plural de *aes*, *aeris*, 'bronze', 'diners', 'quantitat'. □ 1.ª doc.: fi S. XIV, Gilbert-Corsuno.

En documents més llatins que catalans el trobem des d'abans de l'any mil amb referència a l'era cronològica usada per datar (de la naixença o encarnació del Senyor, de l'era hispànica, etc.).

ERA II, 'espai de terra on baten les garbes i s'executen altres treballs agrícoles', del II. ARĒA 'pati o cós sense edificar', 'era de batre'. □ 1.ª doc.: Ss. XI-XII, en docs. pallearesos, parlant de closos salines; com a topònim o pretopònim 890.

Eras de sal en un doc. pallearès de 1047-98, referint-se a les closos salines de Gerri (Bast.-Bass., 144-6); en un altre de 1141 es fa donació «de VI eras de sal in comitatu Paliarense, in terminio de Castel Salad, in locum que vocat a Salinas» (MiretS, *El més antic text lit.*, p. 13). Ja abans el trobem com a terme orogràfic, estereotipat ja, més o menys, com a topònim:

Era Mala, a. 890 (Bast.-Bass.).

Hi ha aplicacions a d'altres llocs semblants a una era, veg. *CostManc.* II, s. v.; a la zona albuferenca s'aplica a un lloc alt i sec, al costat dels casells d'arros, però no usat per batre (Sueca, 1962); a Cardós i Vall Ferrera ho diuen del corral de bestiar quan és cobert (a diferència del *kořál*, la part descoberta, 'Tavascan), «el cobert de ficar la pastura» (Estaon), 'el pis de dalt de les bordes, o *pallissa*' (Àreu, Farrera, 1933-4). En tots els parlars catalans es pronuncia amb *é* tancada, llevat del Pallars Sobirà, amb el valor expressat, o com a pre-topònim (*Canal delz éres*, Baïasca), però a Ribagorça reapareix la *é*: *l'éra de kòmte* (o *kòmte*) a Lliterà (1957). Gran extensió té a tot el Pirineu la pronúncia *íera*, *-ra*, quan va darrere l'article o un demostratiu, per epèntesi de *-i* en fonètica sintàctica: «aquesta *yéra*», Erinyà (1957), «treballaven en una *yérà*», «la *yérà* del Coll del Pous», Amer (1964).¹ *Llere* 'plaça de la pila carbonera' tort. (*CostManc.* I, s. v.) no deu ser més que una cacografia de *iera*.

Per via culta es va pendre *àrea* amb pas al significat d'espai de terreny lliure [1839, Lab.]; amb el diminutiu *arèola*; *areolar* [c. 1925, Fontserè, add. al *DOrt.*], *areolat* [id.]. Per un horrible calc mutilat de l'angl. *area cafeteria* (pròpiament 'cafeteria de zona') els constructors d'autopistes han anomenat *area* els restaurants que es troben al costat d'aqueixes carreteres, de trajecte en trajecte: avergonyiria de veure consolidar-se la incultura lingüística que revela aquest barbarisme, per part de les autoritats; potser es podria esmenar canviant-ho en *+areal* (abreviació de *restaurant o cafeteria areal* adj.).

DERIV.: *Erada* 'conjunt de les garbes, cast. *parva*' [1396]: en un doc. segarrenc: «l'endemà de Sent Jacme --- aquell matí, axí com les gens metien les *erades*, puçà-se'n al castell --- axí com les gens metien la *erada* ---» [Guardialada, *BABL* x, 411, 414]. *Eral* 'el pla on hi ha les eres del poble', a l'Urgell: Masalcoreig (1935), La Sentiu (1964), Cubells (id.) [Serra i Boldú: «Lleida»]. *Erassa*. *Erejar* [*are*-garbellar el blat amb *erers*'], maestr., PnaCast. [GaGirona], mentre que a Albocàsser diuen *arerar* (ib.). D'ací *erador*, *eradores* o *ereradores* mall., men., i alterat com *engadores* mall. potser per un procés fonètic, que *AlcM* declara obscur (Spitzer, *LexikK*, p. 48 i Krüger suggereixen etimologies diferents però increïbles); crec que es tracta realment d'una espècie de dissimilació (potser a base d'un **ereregar*, **erer(e)gadores* i dissim.), però en tot cas afavorida per la influència d'*engranar*, *agranar* 'escombrar l'era'.

En els parlars d'Aragó *eral* és l'erer', generalment convertit *arál*, a tot el centre i Oest de l'Alt-Aragó «criba de granos» (Casacuberta, *BDC* xxiv, s. v.; AKuhn, *RLiR* xi, 189; *ZRP* lv, 583; Rohlf, *ZRP* lII, 72; Vio, Krüger, *MiscAlcover*, 520; Ansó: Bergmann, *Grenzgebiet Ar-Nav.*, 69; Torla: *AORBB* VIII, 133; «porgadero de agujeros ni muy grandes ni muy pequeños» a Bergua i Vall de Broto: ASatué, 1970]: formació semblant a les valls de Barravés i Boí (Dur-